

Analysarbetets olika steg

1. Den analytiska frågan. Vad är det vi vill ta reda på? Uppdraget finns beskrivet så vår uppgift är att hitta vår nyfikenhet och fundera över vad vi har som syfte att söka efter när vi läser de utskrivna intervjuerna. Vad är vi nyfikna, undrande och intresserade av att förstå? Vi enas om en övergripande frågeställning som underlättar läsandet och kodningen och håller vår nyfikenhet på topp.

2. Lära känna materialet. Vi läser några intervjuer och får en uppfattning om vad de handlar om. Summerar och pratar om materialet och vår förförståelse.

3. Den lodräta analysen. Var och en, eller kanske två och två, kodar vi en intervju. Vi väljer någon som är lite ”matig” och inte så självklar för att öka möjligheten att hitta intressanta koder. Vi markerar i intervjun vad som handlar om vad, det vill säga koder. Alla koder hänger samman med den analytiska frågan. Vi får mängder av koder i detta första steg.

4. Ett tiotal koder. Hela gruppen går samman och resonerar kring vilka koder som fungerar och vilka vi ska använda fortsättningsvis.

5. Kodning. Varje intervju arbetas igenom med hjälp av de överenskomna koderna och sammanfattas kortfattat. Vi skriver noteringar, memos och saker vi kommer att tänka på underhand i kanten på texten. Det tar lång tid att läsa och koda så vi delar upp intervjuerna mellan oss. För att säkerställa processen låter vi dock minst två personer läsa och koda varje intervju. Samma textavsnitt kan komma att ingå i flera koder.

6. Sätta samman alla avsnitt i intervjun som hör till samma kod. Nu ser vi om någon kod är för stor och kanske behöver underkoder, eller om någon kod inte används eller kanske kan slås samman med någon annan. Eller kanske vi märker att vi saknar någon kod. Vi kontrollerar att vi använder samma koder och förstår dem på samma sätt.

7. Den horisontella analysen. Varje intervju få ett särskiljande typsnitt, färg, kursiv stil eller annan markör som gör att varje textavsnitt från intervjun känns igen även om vi klipper ut det. Vi öppnar ett tomt dokument och skriver koderna som en lista med rubriker. Under varje kod/rubrik i det nya dokumentet kopierar vi nu in samtliga avsnitt från varje intervju som kodats med aktuell kod. Vi tar med lite text runt omkring för att inte förlora sammanhang. Även tidigare gjorda noteringar och memos följer med. Vi får nu ett stort dokument med samtliga intervjuer, men där de är sönderklippta och texten sorterad under olika koder/rubriker. Bli dokumentet för stort kan vi istället ha ett dokument för varje kod. Vi klipper då ut allt kodat med samma kod ur varje intervju och för in det i respektive dokument.

8. Analys. Nu går vi tillbaka till den analytiska frågan eller frågorna vi hade i början. Vi leker med tanken att frågan är den övergripande titeln på en bok. Varje kod utgör därefter en rubrik i boken. Under varje kod/rubrik återberättar vi nu vad barnen och

ungdomarna har berättat, så som vi förstår och tolkar och läser deras utsagor. Vi använder texten där vi fört samman allt från samtliga intervjuer som kodats med samma kod. Vi gör t ex "Berättelsen om mötet med Socialtjänsten" (om det var en kod) så att det blir begripligt för dem som vill förstå. Vi markerar citat som vi tycker är belysande. Så gör vi "Berättelsen om syskon" (om syskon var en kod) eller kanske "Berättelsen om att inte bli lyssnad på" (om det var en kod). Vi delar upp koderna/rubrikerna mellan oss och skriver ner våra berättelser om det barnen och ungdomarna berättar.

9. Verifiering. För att stämma av att vi är på rätt väg berättar vi våra berättelser för varandra och hjälps åt att tolka, begripa och formulera vad det är som beskrivs. Vi lyssnar på varandra, noterar och engagerar oss. Vi hjälper varandra att komma bort från kvantifieringar och enskilda individer som väcker olika saker i oss (kanske igenkänning, sympati, antipati) för att göra rättvisa åt det som kommer upp. Vi frågar oss hela tiden vad det är för fenomen, problem, utmaning eller händelse som beskrivs och försöker beskriva detta tolkat genom barnens berättelser och ord. Vi håller i minnet att även det som kanske endast ett barn berättar kan vara ett lika viktigt tema för oss att beskriva som det som många berättar om.

10. Allas berättelser blir en berättelse. Så småningom har vi en mängd ordentligt genomarbetade berättelser som ska vägas samman och modelleras så att det går att presentera i läsbar form. Texten handlar om det som barnen och ungdomarna berättat om och hur vi tolkar och förstår detta. Vid det här laget har det väckts nya frågor hos oss, vilket är en del av den kvalitativa analysens syfte; lyfta fram vad som framkommit och skapa lust att vilja veta mer om det som inte framkommit.

Beskrivningen är gjord av Heléne Thomsson, Fil dr psykologi med mångårig vana vid kvalitativt analysarbete. Heléne är idag verksam som konsult vid Thomsson & Partners och bl a författare till boken "Reflexiva intervjuer" (Studentlitteratur). Mellan 2011-2013, upphandlades och anlätades Heléne till och från som kompetensstöd för Barnombudsmannen i arbetet med att bearbeta och analysera kvalitativa intervjuer.